

лення взаємозв'язку державного регулювання та відкритої системи вищої освіти.

Література

1. Будзан Б. Менеджмент в Україні: сучасність і перспективи / Б. Будзан. – К.: Основи, 2001. – 349 с.
2. Національна доктрина розвитку освіти // Урядовий кур'єр. – 2002. – 21 квітня.
3. Российский менеджмент: технологии успеха : учеб. пособ. для вузов. – М.: Муницип. мир, 2005. – 400 с.

4. Сніцар Л.П. Становлення методології управління освітою / Л.П. Сніцар // Управління національною освітою в умовах становлення і розвитку української державності : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (28–30 жовтня 1998 р.). – К.: МОН України : АПН України : ДАККО : ІЗМН, 1998. – С. 13–14.

УДК 37.144.5

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Кузьменко О.О.

здобувач Запорізької державної інженерної академії

Annotation

The Article is devoted to the study and analysis of government control in the field of physical culture and sport. Exposed concepts of physical culture and sport, described development of this sphere in the system of government control of Ukraine. The National doctrine of development of physical culture and sport is analysed.

Анотація

Стаття присвячена вивченню та аналізу державного регулювання у сфері фізичної культури і спорту. Розкрито поняття фізичної культури й спорту, описано розвиток цієї сфери в системі державного регулювання України. Проаналізовано Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту.

Ключові слова

Державне управління, державне регулювання, вища освіта, міністерство, університети, законодавство, ВНЗ.

I. Вступ

Саме на сучасному етапі розвитку України завершується процес формування нової демократичної держави, у якій визнається право громадян на заняття фізичною культурою й спортом і встановлюється обов'язок держави в особі її органів сприяти розвитку відповідних суспільних відносин. Тому ця тема є дуже актуальною.

Фізична культура – складова загальної культури суспільства, спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості. Фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної й трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних і творчих запитів, життєво важливих потреб взаємного спілкування,

розвитку дружніх відносин між народами й фактором зміцнення миру.

Спорт є органічною складовою фізичної культури, особливою сферою виявлення й уніфікованого порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної й іншої підготовки шляхом проведення змагань. Соціальна цінність спорту визначається його дієвим стимуляційним впливом на поширення фізичної культури серед різних верств населення.

II. Постановка завдання

Мета статті – проаналізувати Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту та шляхи її вдосконалення.

III. Результати

Після державного перевороту 1917 р. в Росії на зміну гуманістичним ідеалам фізичного виховання, розроблених Я.А. Коменським, К.Д. Ушинським, П.Ф. Лесгафтом, фізичне виховання трансформується в "радянський фізкультурний рух", який, відповідно до постанови ЦК ВКП(б) (1925 р.), перетворюється на засіб оздоровлення та згуртування широких робітничих і селянських мас навколо тих або інших партійних, радянських і профспілкових організацій, через які робітничо-селянські маси залучаються до суспільно-політичного життя.

Переорієнтація шкільної фізичної культури відбувалась на фоні розгрому психологічної й педагогічної науки. Запроваджені в практику роботи школи наприкінці 1920-х рр. бригадно-лабораторні методи навчання, елементи залучення в самостійну навчальну роботу були названі шкідливим педагогічним прожектерством. Дослідження індивідуальних психічних особливостей, впровадження диференціації навчання засуджені як педологічні перекурчення. Підмінилиши

собою психологію, панівна “радянська ідеологія” присвоїла собі завдання формування комуністичної свідомості, залишивши фізичному вихованню тренування тіла. Свідомість і тілесність, включені в різні сфери освіти як “складові комуністичного виховання радянської людини”, набули псевдоцілісності.

Боротьба за престиж СРСР у світі, особливо в повоєнний час у зв'язку зі вступом до МОК, породила ще одне негативне явище у сфері фізичної культури. Політики й ідеологи зробили ставку на перемоги у великому спорті для демонстрації переваг “соціалістичного способу життя”. Всупереч класичним ідеям олімпізму, де спорт є засобом залучення до занять фізичними вправами широкого загалу, висувається гасло “перемога будь-якою ціною” з відомими наслідками. У кінцевому результаті спорт повністю перетворився на арену ідеологічної боротьби і, поглинувши фізичну культуру, почав задовільняти лише свої потреби [7, с. 10].

Гіпертрофований розвиток спорту завершив трансформацію фізичної культури у фізичну підготовку. Зруйнована шкільна фізкультурна освіта, не здатна впливати на формування соціально-психічних структур молоді, втрачає свою значущість і для державної сфери освіти. Більше того, останнім часом з відомих причин почав втрачати свою актуальність і попит на фізичний потенціал молоді з боку військових та виробничих структур. Як наслідок, фізичне виховання зі спрямуванням на фізичну підготовленість до праці й служби у війську теж втрачає реальну значущість.

Таким чином, після Жовтневого перевороту в Російській імперії сформувався зовсім новий тип фізичного виховання як за жорсткою організаційною формою, так і за змістом, з обмеженою кількістю фізичних вправ, передбачених державними програмами, обов'язковими для виконання на всій території великої імперії. Фізична культура перетворюється на засіб і складову комуністичного виховання. При цьому (всупереч вченню М. Берштейна) формування систем управління рухами не відповідає внутрішній логіці діяльності, оскільки учень підпорядкований відносинам, побудованим за принципом “начальник – підлеглий” і працює в режимі наказу і страху.

Все це призвело до парадоксальної (на перший погляд) ситуації. На найпрестижніших змаганнях (олімпійські ігри, чемпіонати світу і Європи тощо) спортивна еліта досягає високих результатів і перемог, а фізичною культурою займаються одиниці (2–6% від загальної кількості населення). Одночасно тривалість життя як інтегральний показник здоров'я нації знизилась до рівня слаборозвинутих країн [4, с. 45; 5].

Разом з тим було б несправедливо не відзначити надбавь праці десятків тисяч практиків, учених і організаторів масової фізичної культури. У цьому контексті необхідно, насамперед, відзначити зусилля провідних теоретиків країни, по-новому осмислити шляхи розвитку фізичної культури останнім часом. Незважаючи на проблеми матеріально-технічного й фінансового забезпечення, в нас здійснена велика кількість наукових розробок (А.А. Арефев, В.М. Болобан, М.М. Булатова, Е.С. Вільчковський, Л.В. Волоков, О.Д. Дубогай, С.О. Душанін, В.І. Завацький, В.О. Запорожанов, Л.Я. Іващенко, В.С. Келлер, М.П. Козленко, О.С. Куц, В.Ф. Новосельський, В.М. Платонов, Б.В. Сермеев, Л.П. Серпенко, А.А. Тер-Ованесян та інші).

Розвиток паралімпізму та спорту інвалідів у цілому має більше ніж столітню історію. Перші спроби залучення людей з обмеженими фізичними можливостями до фізичної культури та спорту були історично зафіксовані ще у 1888 р., коли в Берліні сформувався перший спортивний клуб для людей з вадами слуху. А перші Всесвітні ігри глухих (пізніше – Дефлімпійські ігри) відбулись трохи пізніше – 10–17 серпня 1924 р. в Парижі. Саме під час проведення цих ігор, 16 серпня засновано Міжнародний спортивний комітет глухих. З того часу почала свій відлік славна естафета проведення Дефлімпійських ігор та становлення спорту людей з вадами слуху.

Латинське значення префіксу “*para*” (приєднаний) підкреслює те, що паралімпіади – всесвітні ігри спортсменів-інвалідів – проводяться слідом за великими олімпійськими перегонами. Дефлімпійські ігри (англ. *Deaflympic, deaf* (глухий) – спортивні змагання людей з вадами слуху. Цікаво, що вони вже багато років поспіль відбуваються якраз у тих країнах та на тих же спортивних аренах, де й Олімпійські ігри. Їх відкривають і завершують такі ж променисті церемонії, настільки ж яскраво запалюється спортивний вогонь, котрий осяює надією й вірою прагнення перемог мужніх спортсменів-паралімпійців.

Громадськість інвалідів активно боролася за визнання соціальної значущості фізкультурно-спортивного руху та необхідності відповідної державної підтримки. Стрімкий злет масового спорту інвалідів відбувся, коли в Україні була започаткована діяльність унікальної і поки що єдиної в світі державної системи управління фізичною культурою і спортом інвалідів. У 1993 р. рішенням Уряду України були створені Український центр з фізичної культури і спорту інвалідів “Інваспорт” та 27 регіональних центрів “Інваспорт”.

Сьогодні в Україні діють 72 підрозділи регіональних центрів "Інваспорт" в містах і районах, 123 фізкультурно-спортивні клуби інвалідів, відкрито 27 дитячо-юнацьких спортивних шкіл інвалідів. Більше ніж 30 тис. інвалідів та 16 тис. – діти шкільного віку, відвідують фізкультурно-реабілітаційні групи та спортивні секції з 25 видів спорту. Щорічно в Україні проводиться понад 250 чемпіонатів, першостей та кубків з 19 видів спорту серед інвалідів з ураженнями зору, слуху, опорно-рухового апарату та інтелекту.

Спостереження за станом функціонування фізичної культури в Україні на сучасному етапі державотворення та системи фізичного виховання дає право констатувати, що криза фізичної культури існує лише в частині матеріального забезпечення та в плані неприйняття молоддю жорстко організованих ("дисциплінарних") форм занять з їх прагматичною спрямованістю й утилітарними завданнями. Про це свідчить великий інтерес, який сьогодні виявляє молодь (та й доросле населення) до нетрадиційних видів фізичних вправ і систем тренувань. З іншого боку, на жаль, спостерігається й інша тенденція. Після тривалого невтручання органів управління фізичною культурою і спортом у систему освіти сьогодні робиться спроба виходити з кризи шляхом посилення дріб'язкового керівництва та контролю за процесом фізичного виховання, замість розробки його принципово нової методології.

Вивчення архівних джерел свідчить, що педагогічно-доцільний досвід організації та проведення навчально-дослідної роботи майбутніх учителів було накопичено факультетами фізичного виховання вищих педагогічних закладів України у другій половині ХХ ст. Вивчення і творче використання цього досвіду, на нашу думку, сприятиме вдосконаленню змісту, форм і методів навчально-дослідної роботи майбутніх учителів у сучасних умовах [2, с. 87].

Аналіз звітів про навчально-виховну роботу факультетів фізичного виховання свідчить, що в другій половині ХХ ст. викладачі педагогічних і спеціально-методичних дисциплін постійно залучали майбутніх учителів фізичної культури до різних видів навчально-дослідної роботи. Головними завданнями цієї діяльності було: розвиток у студентів прагнення до досліджень у галузі педагогічних і спеціально-методичних дисциплін та накопичення досвіду цієї роботи; розвиток у майбутніх учителів творчого мислення та формування дослідницьких умінь і навичок; виховання потреби постійно вдосконалювати свої знання, поширювати теоретичний кругозір та наукову ерудицію.

Фінансування державних закладів освіти, установ та організацій, підприємств системи освіти здійснюється за рахунок коштів від-

повідних бюджетів, коштів галузей народного господарства, державних підприємств і організацій, а також додаткових джерел фінансування.

Відповідно до Закону України "Про освіту", держава забезпечує бюджетні асигнування на освіту в розмірі не менше ніж 10% національного доходу. При цьому кошти закладів і установ освіти та науки, які повністю або частково фінансуються з бюджету, одержані від здійснення або на здійснення статутної діяльності, не вважаються прибутком і не оподатковуються.

За рахунок коштів місцевих бюджетів фінансуються дошкільна та загальна середня освіта. На фінансуванні міських та районних бюджетів перебувають заклади освіти для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації. За рахунок коштів обласних та республіканського бюджетів фінансуються заклади професійно-технічної освіти, що виконують державне замовлення, а також вищі заклади освіти, що перебувають у власності АР Крим і спільній власності територіальних громад [4; 5].

Фізичне виховання та масовий спорт у сфері вищої освіти мають на меті забезпечити виховання в осіб, що навчаються у вищих навчальних закладах, потреби самостійно оволодівати знаннями, вміннями й навичками управління фізичним розвитком людини засобами фізичного виховання та навчання, застосовувати набуті цінності в життєдіяльності майбутніх фахівців.

У рамках реалізації Цільової комплексної програми передбачено здійснення спортивної діяльності шляхом: проведення комплексних спортивних заходів за програмою спартакіад школярів, юнацьких і молодіжних ігор, спартакіад України, сільських спортивних ігор, універсіад; забезпечення збереження та підвищення ефективності діяльності спортивних шкіл, училищ, ліцеїв фізичної культури та олімпійського резерву; сприяння формуванню системи спортивних клубів різних форм власності [6, с. 14].

Крім того, Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту щорічно проводить близько 1200 чемпіонатів, першостей, кубків України та інших всеукраїнських заходів з олімпійських і неолімпійських видів спорту за участю спортсменів від фізкультурно-спортивних товариств, клубів, спортивних шкіл та облдержадміністрацій, масові спортивні заходи за місцем проживання, роботи й у місцях масового відпочинку населення та заходи спорту ветеранів.

Водночас відбір спортивного резерву та планова підготовка національних збірних команд з олімпійських і неолімпійських видів спорту здійснюється при проведенні різноманітних змагань, наприклад, чемпіонатів, першостей, кубків України та всеукраїнських

змагань, включених до Єдиних календарних планів. Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів складає Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту, відповідно до Положення про Міністерство, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2006 р. № 1573.

Організаційне забезпечення фізичного виховання, фізичної культури і спорту, зазначене в Цільовій комплексній програмі, передбачає координацію дій усіх структур, що проводять фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність з урахуванням їх профілю й міжвідомчого характеру. У 1999 р. в країні працювало 1070 дитячо-підліткових фізкультурно-спортивних клубів, у 2004 р. – 1786, у 2008 р. – 1583. Однак єдиної системи координації діяльності цих спортивних закладів до цього часу міністерством не створено.

Цільовою комплексною програмою також визначено, що Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту спільно з Міністерством освіти і науки, обласними (міськими) держадміністраціями, спортивними товариствами, відомствами та національними федераціями мають забезпечувати збереження й підвищувати ефективність діяльності спортивних шкіл, зміцнювати їх матеріально-технічну базу.

Дитячо-юнацькі спортивні школи та спеціалізовані дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву здійснюють залучення дітей до початкових занять спортом, відбір найбільш обдарованих і вдосконалення їхньої майстерності. В Україні у 2005–2008 рр. функціонувало 1654 дитячо-юнацькі спортивні школи, в яких навчалось 713,8 тис. учнів, у тому числі в групах початкової підготовки та спортивно-оздоровчих – 515,1 тис. учнів. З них: 712 підпорядковано Фізкультурно-спортивним товариствам (далі – ФСТ, Товариство) “Україна”, “Спартак”, “Колос”, “Динамо”, ТСО України; 655 шкіл – МОН України; 4 – спортивному комітету Міністерства оборони України; 268 – облдержадміністраціям.

За результатами інвентаризації, проведеної Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту у 2006 р., вперше за роки незалежності України встановлено, що власну спортивну базу мають лише 729 спортивних шкіл, або 43,4%. Дитячі спортивні школи мають 1420 спортивних споруд, з яких: відповідають спеціалізації школи – 78,7%; 839 споруд, або 59,1% потребують капітального ремонту. Дитячі спортивні школи орендують 1517 спортивних споруд, з яких 1123 потребують капітального ремонту.

У 2005–2008 рр. недосконалим було і забезпечення дитячо-юнацьких спортивних шкіл педагогічними та медичними кадрами. Системна робота з проведення медичного

нагляду за станом здоров'я учнів спортивних закладів не здійснювалась. Незадовільний стан спортивних споруд, низький рівень ресурсного, кадрового та медичного забезпечення призвели до того, що лише кожен десятий з-поміж дітей 6–18 років може займатися в системі дитячо-юнацького спорту.

У рамках реалізації Цільової комплексної програми передбачена та проводилась фізкультурно-оздоровча робота. Основними її завданнями у виробничій і соціально-побутовій сферах визначено створення сприятливих умов для задоволення потреб працівників, широких верст населення у збереженні здоров'я, післятрудова відновленні, змістовному дозвіллі й активному відпочинку; в навчально-виховній сфері – формування в учнівської молоді потреби зміцнення здоров'я засобами фізичної культури та спорту. За період реалізації Програми фактично не внесені зміни й доповнення до системи державних тестів і нормативів фізичної підготовленості, що не дає змоги достатньо науково обґрунтовано оцінювати рівень фізичної підготовленості населення.

Методологічні засади визначення нормативних показників вітчизняної системи фізичного виховання різних груп населення розроблені лише для учнівської молоді та затверджені спільним наказом Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту і Міносвіти від 17.08.2005 р. № 479/1656. Нормативні показники фізичної підготовленості для студентської молоді, працюючих, іншої категорії населення відсутні.

На виконання Цільової комплексної програми Міністерством освіти і науки України розроблено та затверджено положення про організацію фізичного виховання і масового спорту в дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах України; положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах.

Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту не брало жодної участі у проведенні навчальними закладами багатоступеневих спортивно-масових змагань, перелік та порядок проведення яких затверджений наказом Міністерства освіти і науки “Про Систему організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів”, і навіть не мало інформації із цього питання. Моніторинг за свідчив, що показник відрахування коштів на фізкультурно-оздоровчу роботу на підприємствах, в установах та організаціях України зменшено від 37,8% у 2007 р. до 12,7% у 2008 р.

Крім того, Цільовою комплексною програмою (п. 73) передбачено проведення паспортизації діючих спортивних споруд України

для визначення їх технічного стану й оснащення згідно з нормативами проведення фізкультурно-оздоровчої роботи. Однак Міністерством тільки у 2005 р. вперше проведено моніторинг стану спортивних майданчиків, розміщених у житлових мікрорайонах, яким, зокрема, встановлено, що більше ніж половина з них побудована ще 15 років тому, а дві третини не відповідають вимогам сьогодення.

Міністерство України з питань сім'ї, молоді та спорту, відповідно до своїх повноважень, зобов'язано забезпечувати проведення фізкультурно-оздоровчої роботи серед різних верств населення, координувати підготовку спортивного резерву та розвиток спорту ветеранів. В Україні функціонує близько 43 тис. підприємств, установ, організацій, навчальних закладів різних форм власності та підпорядкування, де проводиться фізкультурно-оздоровча робота. Отже, Міністерство України з питань сім'ї, молоді та спорту, яке є центральним органом виконавчої влади, уповноваженим реалізовувати державну політику в цій сфері, не розроблено першочергових і перспективних заходів, спрямованих на виконання Цільової комплексної програми; не створено єдиної системи й ефективно діючих механізмів залучення широких верств населення до занять фізичною культурою і спортом.

Мета Цільової комплексної програми "Фізичне виховання – здоров'я нації" щодо створення умов для зміцнення здоров'я населення України засобами фізичного виховання, фізичної культури і спорту та задоволення потреб у поліпшенні здоров'я, фізичному та духовному розвитку не досягнуто. Водночас Державна програма розвитку фізичної культури і спорту на 2007–2011 рр., затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 15.11.2006 р. № 1594, також не містить обґрунтованих розрахунків обсягів та джерел фінансування, що суперечить вимогам ст. 9 Закону України "Про державні цільові програми" і створює умови неконтрольованого та неефективного використання коштів Державного бюджету.

Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту, порушуючи всупереч вимогам ст. 28 Закону України "Про фізичну культуру і спорт", у 2005–2008 рр. за бюджетними програмами "Проведення навчально-тренувальних зборів і змагань з олімпійських видів спорту" та "Проведення заходів з неолімпійських видів спорту і масових заходів з фізичної культури" заплановано проведення заходів, що забезпечують підготовку збірних команд з видів спорту та їх участь у міжнародних змаганнях і спортивних масових заходів із залученням широких верств населення. Статтею 28 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" встанов-

лено, що державне фінансування фізкультурно-виховної діяльності і спорту вищих досягнень здійснюється окремо.

У 2007 та I півріччі 2008 р. Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту на виконання зазначених бюджетних програм із Державного бюджету надійшло 105,4 млн грн, з них на проведення масових спортивних заходів Міністерством заплановано та використано 21,3 млн грн або 20,2%.

Положення про порядок проведення спортивних змагань, навчально-тренувальних зборів та матеріального їх забезпечення відсутнє. Міністерством розроблено окремі положення про літні та зимові юнацькі спортивні ігри, затверджені відповідними наказами. Цими положеннями визначено, що витрати на підготовку та проведення фінальних змагань (оплати готелю та харчування учасників змагань, відрядження суддів та їх утримання під час змагань, оренда спортивних споруд, нагородження переможців) здійснюються за рахунок бюджетних коштів. Проведення інших спортивних змагань нормативними актами Міністерства не врегульовано.

Заходи проведені відповідно до окремих наказів Міністерства, якими визначені відповідальними за їх проведення обласні державні адміністрації (за місцем проведення) та затверджені кошториси видатків, що передбачають використання лише коштів Державного бюджету. Загальні кошториси видатків з відображенням інших джерел фінансування на проведення змагань у Міністерстві відсутні. Бюджетні кошти на здійснення заходів Міністерством перераховані відповідним облдержадміністраціям [7, с. 11].

У рамках реалізації Цільової комплексної програми передбачено здійснення спортивної діяльності шляхом: проведення комплексних спортивних заходів за програмою спартакіад школярів, юнацьких і молодіжних ігор, спартакіад України, сільських спортивних ігор, універсіад; забезпечення збереження та підвищення ефективності діяльності спортивних шкіл, училищ, ліцеїв фізичної культури та олімпійського резерву; сприяння формуванню системи спортивних клубів різних форм власності.

На виконання Цільової комплексної програми Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту за рахунок бюджетних коштів у 2005 р. проведено 100 масових спортивних заходів, у тому числі: заходи IV літніх юнацьких спортивних ігор, II Всеукраїнських зимових спортивних ігор, галузевих, учнівських спартакіад і всеукраїнських сільських ігор за участю спортсменів від фізкультурно-спортивних товариств, спортивних федерацій і клубів, навчальних закладів, міністерств і відомств, команд областей.

Крім того, Міністерство України з питань сім'ї, молоді та спорту щорічно проводить близько 1200 чемпіонатів, першостей, кубків України та інших всеукраїнських заходів з олімпійських та неолімпійських видів спорту за участю спортсменів від фізкультурно-спортивних товариств, клубів, спортивних шкіл та облдержадміністрацій, масові спортивні заходи за місцем проживання, роботи й у місцях масового відпочинку населення та заходи спорту ветеранів. Водночас відбір спортивного резерву та планова підготовка національних збірних команд з олімпійських та неолімпійських видів спорту здійснюється при проведенні різноманітних змагань, наприклад, чемпіонатів, першостей, кубків України та всеукраїнських змагань, включених до Єдиних календарних планів.

Отже, Цільова комплексна програма "Фізичне виховання – здоров'я нації" не приведена Міністерством України з питань сім'ї, молоді та спорту у відповідність із вимогами Бюджетного кодексу України, який набув чинності 25.07.2001 р., в частині наведення повного переліку заходів з фізкультурно-виховної діяльності та визначення джерелом їх фінансування коштів Державного бюджету за окремими бюджетними програмами. У Єдиному календарному плані фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів загальні обсяги видатків на проведення зазначених заходів не відображені. Загальні кошториси видатків з відображенням інших джерел фінансування на проведення змагань та інформація щодо забезпечення участі спортсменів у зазначених змаганнях у міністерстві відсутні.

Таким чином, за відсутності Положення про порядок проведення спортивних змагань, навчально-тренувальних зборів та матеріального їх забезпечення, планування й фінансування масових спортивних заходів здійснювались Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту довільно, у "ручному" режимі, що створювало умови неефективного використання коштів Державного бюджету.

IV. Висновки

У нестабільному світі державне управління виступає стабілізаційною силою. Основною функцією управління у сфері фізичної культури та спорту залишається розвиток організаційних процесів і системи в цілому.

Реалізація Національної доктрини розвитку фізичної культури й спорту надасть змогу забезпечити перехід до нової, гуманістичної моделі розвитку фізичної культури і спорту, в центрі уваги якої – інтереси, пот-

реби та мотиви конкретної людини, що сприятиме соціальній активності громадян.

Це дасть змогу забезпечити доступність, якість та різноманітність форм оздоровчих, рекреаційних, реабілітаційних і спортивних послуг для різних соціальних верств населення; підвищити конкурентоспроможність українського спорту, що сприятиме утвердженню патріотичних почуттів у громадян та зростанню міжнародного авторитету держави.

З урахуванням світової практики суб'єктам господарської діяльності у сфері фізичної культури і спорту в Україні мають надаватися інвестиційні, податкові, митні та інші переваги. З метою захисту прав споживачів фізкультурно-спортивних послуг держава використовує відповідні механізми ліцензування, сертифікації та стандартизації. Широкого впровадження повинні набути державні спортивні лотереї, кошти від яких мають використовуватися виключно на розвиток фізичної культури і спорту.

Перспективи подальших наукових досліджень – подальше вивчення специфіки взаємозв'язку державного управління й системи фізичної культури та спорту.

Література

1. Нормативно-правовое и программно-методическое обеспечение сферы физической культуры и спорта. – М. : Советский спорт, 2004. – 1264 с.
2. Сучасні системи вищої освіти: порівняння для України / [за заг. ред. В. Зубка]. – К. : Akademia, 1997. – 290 с.
3. Указ Президента України "Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту" від 28.09.2004 р. № 1148/2004.
4. Україна спортивна в цифрах і коментарях. – К. : Держкомспорт України, 2005. – С. 181–185.
5. Україна спортивна в цифрах і коментарях. – К. : Держкомспорт України, 2008. – 142 с.
6. Цільова комплексна програма "Фізичне виховання – здоров'я нації" / Державний комітет України з питань фізичної культури і спорту. – К., 1998. – 24 с.
7. Шкретій Ю.М. Напрями реформування системи фізичної культури і спорту в Україні / Ю.М. Шкретій // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. – 2004. – № 4. – С. 5–11.
8. Экономика физической культуры : учеб. пособ. / [под общ. ред. В.Ж. Кузина]. – М., 2004. – 496 с.
9. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.miur.it>.